

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINA
VETERINARĂ CLUJ-NAPOCA**

ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE AGRICOLE INGINEREȘI

FACULTATEA DE AGRICULTURĂ

Specializarea: Management și marketing în agricultură

Ec. VASILE GORDAN

TEZA DE DOCTORAT

**CREDITUL AGRICOL PÂRGHIE
A MANAGEMENTULUI MODERN ÎN AGRICULTURĂ**

(REZUMAT AL TEZEI DE DOCTORAT)

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC
Prof. Univ. Dr. EMILIAN MERCE**

**Cluj-Napoca
2015**

**UNIVERSITY OF AGRICULTURAL SCIENCES
AND VETERINARY MEDICINE
CLUJ-NAPOCA**

**PHD SCHOOL OF AGRICULTURAL ENGINEERING SCIENCES
FACULTY OF AGRICULTURE**

Specialization: Management and marketing in agriculture

Ec. VASILE GORDAN

PhD THESIS

**AGRICULTURE CREDIT LEVER FOR MANAGEMENT
IN MODERN AGRICULTURE**

(SUMMARY OF Ph.D. THESIS)

**SCIENTIFIC COORDINATOR
Prof. Univ. Dr. EMILIAN MERCE**

**Cluj-Napoca
2015**

INVITAȚIE

Avem onoarea de a vă invita să participați la susținerea publică a tezei de doctorat cu titlul **CREDITUL AGRICOL PÂRGHIE A MANAGEMENTULUI MODERN ÎN AGRICULTURA** elaborată de Ec. Vasile GORDAN în vederea obținerii titlului de „DOCTOR ÎN ECONOMIE”

Evenimentul va avea loc în data de **Luni, 28 septembrie 2015, ora 14.00, în sala H22, Clădirea Horticultură.**

COMISIA DE DOCTORAT

PREȘEDINTE:

Prof. univ. dr. Viorel MITRE,

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. univ. dr, Emilian MERCE, Facultatea de Agricultură USAMV Cluj Napoca

REFERENȚI OFICIALI

Prof. dr. Ioan PLĂIAȘ

Prof. dr. Stejărel BREZULEANU

Prof. dr. Felix ARION

În acest sens vă rugăm să parcurgeți rezumatul tezei și să trimiteți aprecierile, observațiile și sugestiile dumneavoastră.

Conducător științific,

Prof. univ. dr Emilian Merce

Doctorand,

Ec. Vasile Gordan

Cuprins

1.	Motivația cercetării.....	2
2.	Scopul si obiectivele tezei de doctorat.....	2
3.	Obiectivele cercetării.....	3
4.	Partea a I-a: Stadiul actual al cunoașterii.....	4
5.	Capitolul I. Conținutul creditului bancar.....	4
6.	Partea a II-a: MATERIAL ȘI METODA.....	5
7.	Capitolul II. Obiective și metode utilizate în cercetare.....	5
8.	Partea a III-a: Rezultate și discuții.....	6
9.	Capitolul III. Teoria și practica managerială în marketingul bancar.....	6
10.	Capitolul IV. Impactul creditului agricol asupra performanțelor și competitivității în agricultură.....	6
11.	Capitolul V. Creditul agricol instrument al managementului modern în agricultură.....	7
12.	Studiu de caz – Evolutia creditului agricol.....	7
13.	Concluzii.....	10
14.	Capitolul VI. Organizarea, derularea și rezultatele studiului.....	11
15.	Analiza asocierii dintre statutul juridic și vârstă cu valoarea creditului pe termen scurt (VCTS) și valoarea creditului pe termen lung (VCTL) pe baza testului Pearson Chi-Squa.....	14
16.	Analiza asocierii dintre valoarea creditului pe termen scurt (VCTS) și <i>fructificarea capitalului de lucru</i> pe baza testului Pearson Chi-Squa.....	15
17.	Determinarea influențelor punctuale ale creditului pe termen scurt asupra producției vegetale.....	16
18.	Influența creditului pe termen scurt asupra producției zootehnice.....	17
19.	Analiza utilizării creditului pe termen scurt în cadrul unei gestiuni financiare sănătoase.....	18
20.	Implicațiile creditului pe termen scurt asupra mărimii suprafețelor cultivate în anii 2011 și 2012, respectiv asupra nivelului valoric al culturilor din 2011 și 2012.....	20
21.	Implicațiile creditului pe termen lung asupra investițiilor în suprafețe agricole.....	21
22.	Implicațiile creditului pe termen lung asupra fructificării investițiilor.....	23
23.	Implicațiile creditului pe termen lung asupra valorii efectivului de animale...	24
24.	Concluzii.....	25
25.	Bibliografie.....	31

MOTIVAȚIA CERCETĂRII RESEARCH MOTIVATION

SCOPUL ȘI OBIECTIVELE TEZEI DE DOCTORAT

THE PURPOSE AND OBJECTIVES OF THE THESIS

Agricultura reprezintă un important instrument de dezvoltare, care poate să genereze profit pentru diverse persoane din întreaga lume, dar mai ales pentru țările în curs de dezvoltare, oferind locuri de muncă și contribuind la procesul de integrare și de fortificare a comunităților (KARPATI, 2009). Potrivit lui BOR (2007), cercetările care vizează analiza activităților din mediul rural generatoare de venituri, locuri de munca care oferă un standard de viață ridicat și creează oportunități pentru tineri în cadrul unor microîntreprinderi, trebuie să fie inițiate și valorificate.

Luând în considerare problemele cu care se confruntă ruralul românesc și în special locuitorii acestui spațiu care reprezintă aproximativ 90% din teritoriul țării noastre și prin prisma faptului că zona rurală nu trebuie privită doar ca o problemă, ci și ca o oportunitate, lucrarea de față își propune analiza impactului pe care pot să îl aibă acțiunile antropice asupra dezvoltării rurale durabile.

Dezvoltarea spațiului rural românesc și implicit a celui transilvănean în perioada de după Revoluția din decembrie 1989 și până în prezent, a cunoscut variații importante în ceea ce privește instrumentele economico-financiare folosite. Eșecul politicii de susținere a agriculturii și a dezvoltării rurale în primele etape ale tranziției a fost determinat de procesul lent de înfăptuire a reformei economice și de formarea structurilor agricole adecvate funcționării pieței.

În acest context, în spațiul rural este necesară o reformă structurală majoră care necesită un sprijin financiar consistent acordat pe bază de proiecte și programe eligibile din fonduri europene, care să asigure restructurarea și competitivitatea la nivelul țărilor membre UE.

Cercetările întreprinse relevă faptul că există o nevoie a populației rurale de produse și servicii financiare durabile, completate de servicii de informare, de formare profesională și consultanță, ținând cont de faptul că populația săracă are capacitatea de a dezvolta activități economice, dinamice, dar lipsa mijloacelor financiare constituie o barieră greu de depășit pentru realizarea proiectului lor, cunoștințele tehnice și financiare sunt insuficiente, băncile și alte instituții sunt, de cele mai multe ori, departe de populația rurală atât geografic cât și tehnic, nu au cultura și interesul de a lucra cu populația rurală săracă.

În prezent, creditarea agriculturii reprezintă una dintre cele mai arzătoare probleme, atât la nivelul Uniunii Europene cât și în întreaga lume, aceasta fiind considerată

ca principala pârghie de dezvoltare economică, creșterea locurilor de muncă precum și a competitivității.

Promovarea creditului agricol este extrem de importantă deoarece aceasta determină o accelerare a dezvoltării economico-sociale durabilă prin valorificarea superioară a potențialului agricol.

Prezenta cercetare își propune să studieze creditul în sectorul agricol, cu scopul de a identifica factorii care determină fermierii și producătorii individuali de a apela la credite.

Importanța economică a agriculturii se regăsește în faptul că o parte din forța de muncă din mediul rural și urban este ocupată în acest domeniu, atât pentru producerea produselor agricole cât și a mașinilor și utilajelor care se folosesc în agricultură.

Agricultura reprezintă un instrument de dezvoltare economică în zonele rurale. Uniunea Europeană și mai multe țări din cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) au introdus în ultima perioadă măsuri care au la bază agricultura ca factor esențial de dezvoltare rurală. De asemenea se poate observa o creștere substanțială a interesului pentru inițierea de afaceri noi ca element cheie în procesul de dezvoltare și revitalizare a zonelor defavorizate din Europa.

Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană în anul 2007, agențiile guvernamentale au pus un accent mai mare pe sectorul agricol și încurajarea inițiativelor personale din acest domeniu.

În contextul globalizării, agricultura se confruntă cu noi provocări, respectiv schimbarea politicii agricole la nivelul Uniunii Europene, presiunea tot mai mare privind calitatea produselor agricole precum și necesitatea dezvoltării exploatațiilor agricole.

OBIECTIVELE CERCETĂRII PROSPECTING OBJECTIVES

Obiectivul central al prezentei cercetări îl constituie analiza modului în care creditele agricole pot contribui la dezvoltarea rurală durabilă.

Studiul desfășurat în localități din Regiunea Nord Vest , a fost realizat cu scopul de a identifica modul cum au fost percepute serviciile de creditare și consultanță pentru calificarea la credite, precum și impactul avut asupra dezvoltării în zona studiată.

Cercetările efectuate, au permis desprinderea unor tendințe și avansarea unor concluzii fundamentate teoretic și științific, în vederea accesării și utilizării eficiente a creditelor destinate dezvoltării agricole, precum și a desfășurării de consultanță privind calificarea la credite.

PARTEA a I-a: STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII PART I: CURRENT STATE OF KNOWLEDGE

CAPITOLUL I. CONȚINUTUL CREDITULUI BANCAR CHAPTER I. THE CONTENT OF BANK CREDIT

În acest capitol se prezintă stadiul actual al cunoașterii în domeniul creditului, considerății generale, concept și rol precum și noțiuni despre creditul agricol inclusiv evoluția instituțiilor de credit agricol în România. De asemenea în acest capitol există date referitoare la tipurile de credite practicate, în perioada cuprinsă între anii 1873 și 1990.

Conform Dicționarului Bancar, termenul *credit* reprezintă "punerea la dispoziția unei persoane a unei sume de bani", iar în Dicționarul Explicativ al Limbii Române, "relație (economică), bănească ce se stabilește între o persoană fizică sau juridică (creditor), care acordă un împrumut de bani sau care vinde mărfuri sau servicii pe datorie și o altă persoană fizică sau juridică (debitor), care primește împrumutul sau cumpără pe datorie".

Creditul este datoria reală sau potențială:

- **reală** - când debitorul folosește creditul, de exemplu, pentru a face plăți sau pentru a reeșalona plățile pe care, altfel, ar trebui să le facă;
- **potențială** – când s-a aprobat un credit, dar debitorul încă nu l-a folosit.

Creditul este acordat de bancă, în calitate de **creditor** și este încasat de **debitor**, care poate fi o societate comercială sau persoană fizică.

Rolul creditului este unul de primă mărime în economie, fiind alături de finanțe, unul din motoarele principale ale întregului angrenaj economico-social. Utilizarea rațională a creditului sporește puterea productivă a capitalului și asigură un volum foarte mare de produse. Cerințele legii cererii și ofertei nu pot fi satisfăcute fără participarea creditului, îndeosebi a celui bancar. Creditul asigură și o circulație monetară mai sănătoasă prin efectuarea plăților fără numerar. Cu ajutorul creditului sunt concentrate capitalurile disponibile, chiar și cele mărunte (de exemplu cele de la populație) și puse în slujba realizării unor acțiuni mari de producție și investiții.

PARTEA a II-a: MATERIAL ȘI METODA
PART II: MATERIAL AND METHOD

CAPITOLUL II. OBIECTIVE ȘI METODE UTILIZATE ÎN CERCETARE
CHAPTER II. OBJECTIVES AND METHODS USED IN RESEARCH

Partea a II a, “Material și metoda”, cuprinde Capitolul II “Obiective și metode utilizate” în care se realizează o descriere a metodelor de culegere și prelucrare a informațiilor precum și modul de calcul a indicilor pentru a prezenta influența acestora și a arăta importanța și legăturile din punct de vedere a indicatorilor statistici.

Metodele de culegere a datelor utilizate au fost documentarea și ancheta.

Ancheta s-a desfășurat în perioada martie – septembrie 2013, la nivelul Regiunii de Nord-Vest a României, în cele șase județe: Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Sălaj și Satu Mare pe un eșantion reprezentativ de 369 de agricultori, iar instrumentul de lucru a fost chestionarul. Culegerea informațiilor s-a efectuat prin deplasarea la sediul/locuința agricultorului. Analiza datelor obținute s-a realizat cu ajutorul testului Hi-patrat al lui Pearson și a Regresiei logistice.

Obiectivul principal al cercetării are în vedere identificarea factorilor care influențează creditul în sectorul agricol la nivelul Regiunii de Nord-Vest. Obiectivele secundare vizează evidențierea măsurii în care abordările teoretice privind creditul sunt valabile în sectorul agricol din această regiune, identificarea factorilor care determină un agricultor să apeleze la credit cât și analiza cauzelor care împiedică creditul în agricultură.

PARTEA a III-a: REZULTATE ȘI DISCUȚII

PART III: RESULTS AND DISCUSSIONS

Partea a III a, Rezultate și discuții” cuprinde patru capitole respectiv, Capitolul III, “ Teoria și practica managerială în marketingul bancar”, Capitolul IV, “Impactul creditului asupra performanțelor și competitivității în agricultură”, Capitolul V, “Creditul agricol instrument al managementului modern în agricultură” și Capitolul VI, “Organizarea, derularea și rezultatele studiului de caz”.

CAPITOLUL III. TEORIA ȘI PRACTICA MANAGERIALĂ ÎN MARKETINGUL BANCAR

CHAPTER III. THEORY AND MANAGERIAL PRACTICE IN BANK MARKETING

În Capitolul III, sunt cuprinse noțiuni de marketing bancar ca instrument al managementului bancar precum și previziuni de marketing, teorie și practică managerială. De asemenea, sunt tratate expunerile la riscuri și politici de gestionare a riscurilor bancare.

CAPITOLUL IV. IMPACTUL CREDITULUI AGRICOL ASUPRA PERFORMANȚELOR ȘI COMPETITIVITĂȚII ÎN AGRICULTURĂ

CHAPTER IV. AGRICULTURAL CREDIT IMPACT ON PERFORMANCE AND COMPETITIVENESS IN AGRICULTURE

Capitolul IV, cuprinde elemente referitoare la impactul creditului asupra competitivității și performanțelor în sectorul agricol. Analizând agricultura din această perioadă de tranziție se remarcă faptul că ea deține un loc tot mai important în economia europeană dar mai ales în cea românească și tocmai datorită acestei nevoi de dezvoltare este necesar să se apeleze la credit, care este mijlocul de realizare a unei agriculturi performante și competitive pe plan național, European și chiar internațional. Utilizarea creditelor atât de la bănci cât și din alte surse de finanțare, în această perioadă este vitală pentru orice economie iar finanțarea agriculturii numai din surse proprii nu poate să susțină o dezvoltare la un nivel de performanță și competitivitate ridicată a agriculturii.

CAPITOLUL V. CREDITUL AGRICOL INSTRUMENT AL MANAGEMENTULUI MODERN ÎN AGRICULTURĂ

CHAPTER V. THE AGRICULTURE CREDIT AS A TOOL FOR MODERN MANAGEMENT IN AGRICULTURE

Capitolul V, tratează în primul rând importanța creditului în agricultură și apoi sursele alternative de creditare a acesteia, fiind prezentate principalele caracteristici ale fondurilor europene de pre-aderare cât și post-aderare și totodată modul cum se stabilește ceea ce se finanțează din aceste fonduri. Totodată s-au exprimat unele opinii și concluzii referitoare la importanța accesării de fonduri europene.

În acest capitol s-au cules date referitoare la creditele în agricultură, din anuare statistice și s-a construit o bază de date, împărțită pe trei perioade distincte, respectiv 1873 – 1947, 1948 – 1989 și 1990 -2012, trecându-se apoi la un studiu de caz, în care s-a observat evoluția creditului în timp.

Aspectele reieșite s-au inserat așa cum rezultă din următoarea prezentare.

STUDIU DE CAZ – EVOLUȚIA CREDITULUI AGRICOL

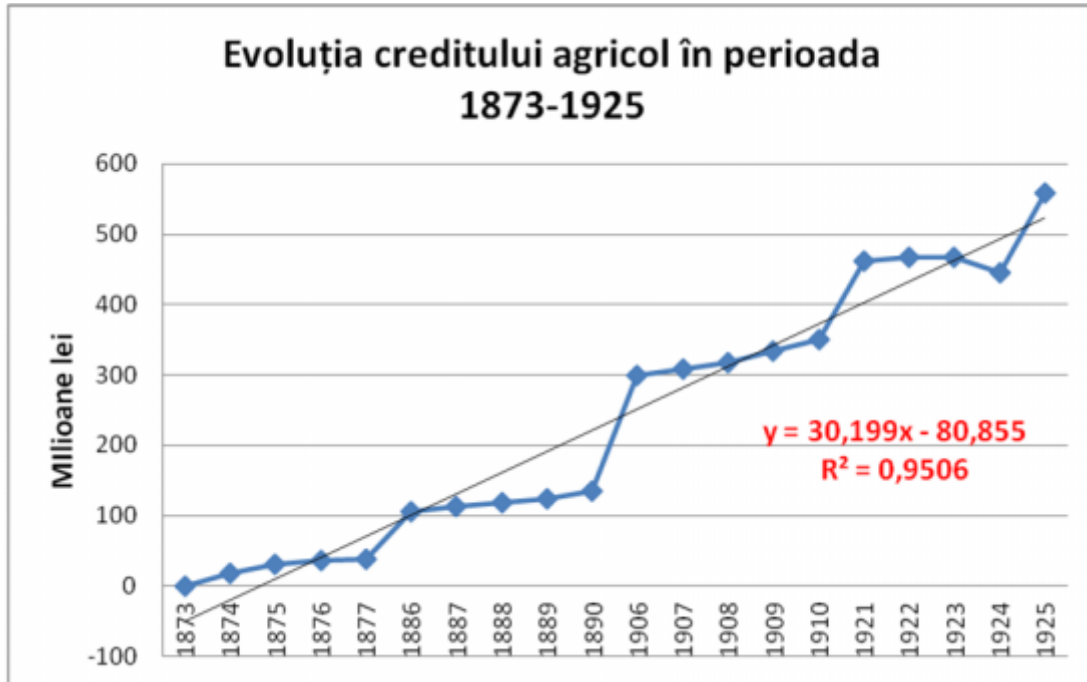
Culegerea datelor a fost extrem de greoaie dat fiind faptul că în perioada 1948 - 1989, ele nu au putut fi obținute decât prin documentare directă la bibliotecă.

În ceea ce privește celelalte perioade datele au putut fi obținute pe internet și chiar din mai multe site-uri, obținându-se date cât mai variate, certe și sigure.

Din studiu efectuat și pe baza prelucrărilor statistice s-a ajuns la următoarele constatări, în ceea ce privește evoluția creditului agricol:

Creditul agricol în perioada 1873-1925 a avut un trend liniar de evoluție, după cum se poate observa din graficul de mai jos. Valoarea coeficientului de determinație (R^2) în cazul regresiei liniare este foarte aproape de valoarea 1, fapt ce demonstrează evoluția liniară în timp a creditului liniar. Deasemenea ritmul de creștere se poate aprecia că a fost destul de consistent de la un an la altul, apreciere ce rezultă din înclinația trendului față de axa orizontală a graficului.

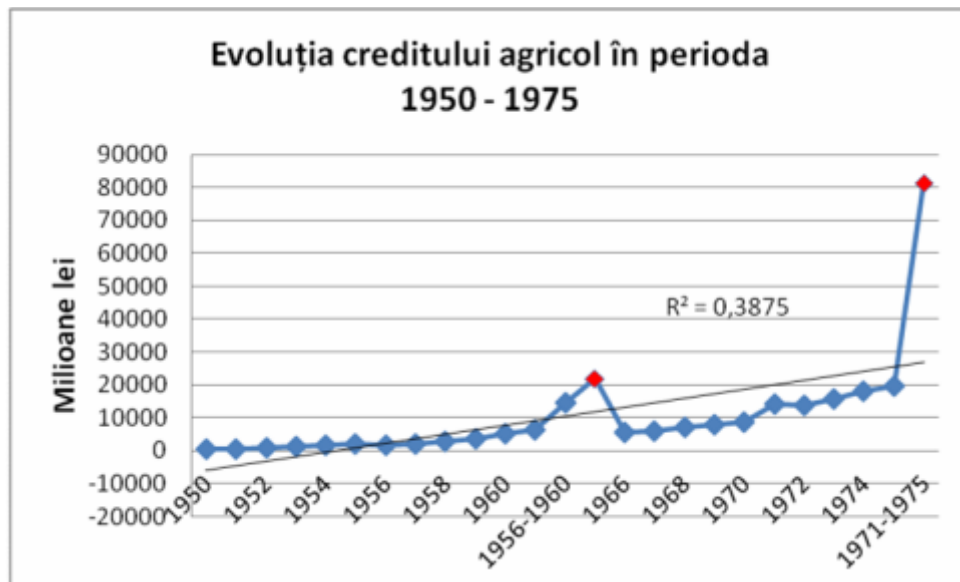
Grafic 5.1

În perioada 1950-1975 creditul agricol a avut un trend moderat de evoluție.

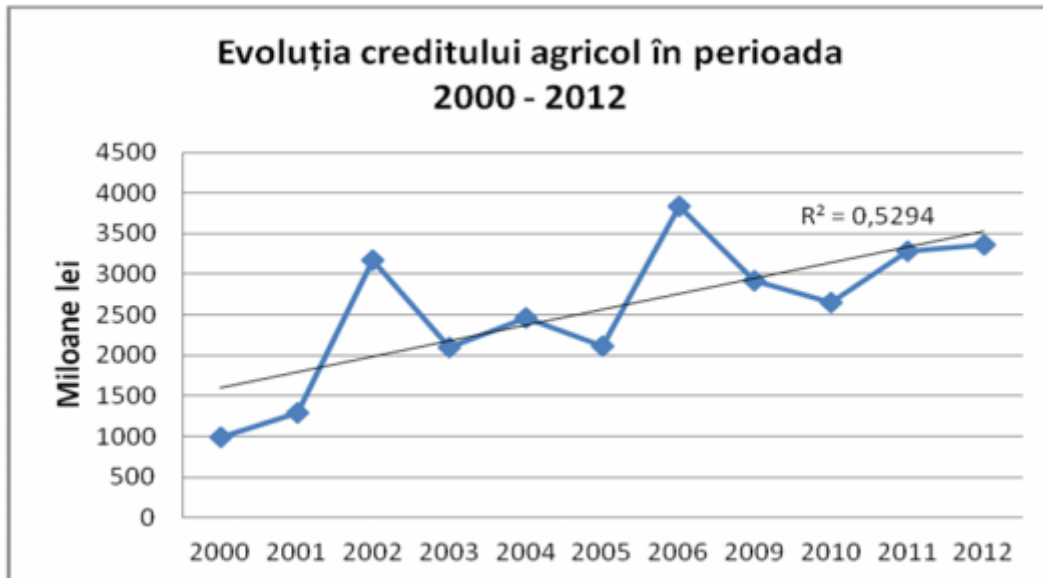
Punctele marcate cu roșu reprezintă date agregate pe parcursul a cinci ani de zile, motiv pentru care ele pot fi considerate atipice pentru forma trendului care după cum se poate observa din graficul de mai jos este una ușor liniară, coeficientul de determinație este mai aproape de valoarea zero decât de valoarea 1.

Grafic 5.2

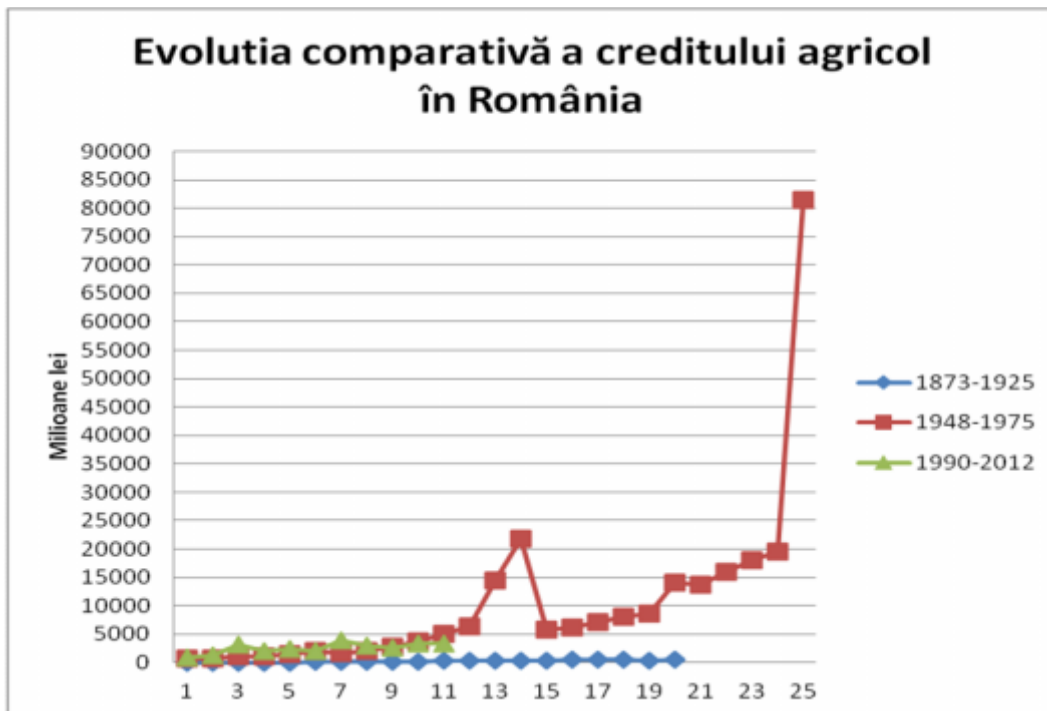
În perioada 2000-2012 creditul agricol a avut o evoluție fluctuantă în jurul trendului său. Deși valoarea coeficientului de determinație ne-ar putea permite să afirmăm că evoluția creditului agricol a fost una moderat liniară, totuși se poate observa că jumătate din valorile eșantionului sunt destul de îndepărtate de forma liniară a trendului.

Grafic 5.3

Din graficul de mai jos se poate observa că există o asemănare între formele de evoluție ale creditelor din perioada 1948-1975 și cel din perioada 1990-2012. Prin această apreciere nu se poate lua în calcul și raportul de mărime sau de eficiență dintre creditările acordate în cele două perioade. Comparația este apreciată prin intermediul trendurilor din cele două perioade.

Grafic 5.4

CONCLUZII

- Conform rezultatelor prezentului studiu, este necesar a se pune bazele unor cursuri care să urmărească educația în domeniu accesării creditelor de către fermierii agricoli și totodată pentru formarea unor elite manageriale capabile să coopereze atât la nivel național cât și internațional, prin intermediul acestora creându-se premiza de a se folosi cele mai performante metode în activitatea de management a firmei precum și în latura de producție.

- Lipsa cunoștințelor privind practicile manageriale în domeniu agricol modern împiedică dezvoltarea în acest sector. Deținerea cunoștințelor, competențelor și abilităților necesare ar putea duce la implementarea unei strategii adecvate și realizarea acesteia cu succes. Aceste resurse ajută agricultorii să creeze diferite forme de asociere și cooperare atât pe plan intern cât și extern, tocmai pentru dezvoltarea acestui sector, mobilizarea eficientă a resurselor de capital și forță de muncă specializată.

- Mobilizarea resurselor dar și descoperirea unor oportunități sunt cei mai importanți factori implicați în crearea unor ferme agricole competitive și durabile. Prin mobilizarea agricultorilor și promovarea produselor agricole, inclusiv prin selectarea eficientă a posibilelor canale de distribuție, controlul calității produselor, conversia spre

agricultura ecologică, utilizarea de metode de ambalare și etichetare personalizate, se crează oportunități care duc la creșterea valorii adăugate.

- Modernizarea fermelor agricole și obținerea de produse corespunzătoare principiilor durabile și securității alimentare reprezintă factori foarte importante pentru relansare sectorului agricol.

- Evidențierea faptului că managementul prin credit în sectorul agricol este o activitate generatoare de valoare la nivelul a trei dimensiuni: valoare socială (creare de relații între fermieri), valoare economică (creșterea veniturilor agricultorilor) și valoare pentru mediul înconjurător (ca determinant al dezvoltării durabile).

- Structurarea factorilor care influențează managementul prin credit în comportamentul modernist al fermierilor (modernizarea fermelor), competențele interpersonale (cooperare) și strategiile de afaceri reprezintă esența dezvoltării durabile în sectorul agricol.

CAPITOLUL VI. ORGANIZAREA, DERULAREA ȘI REZULTATELE STUDIULUI

CHAPTER VI. ORGANIZING, MAKING-OFF AND THE RESULTS OF THE STUDY

Capitolul VI, prezintă organizarea, derularea și rezultatele studiului, sondajului efectuat cu ajutorul chestionarului.

Ca metodă de culegere și prelucrare a datelor a fost aleasă, ancheta, iar ca instrument de cercetare a fost utilizat chestionarul.

Alte metode utilizate în cadrul prezentei lucrări includ determinarea tendinței unei serii cronologice și evaluarea numerică a relațiilor cauzale cu ajutorul criteriului Hi pătrat.

Culegerea informațiilor s-a efectuat prin recurgerea la metoda anchetei directe față în față, la domiciliul, respectiv la sediul/locuința celor chestionați.

În continuare se realizează o descriere a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, date privind poziționarea geografică precum și o analiză SWOT a mediului socio-economic.

Pentru constituirea eșantionului, stabilit la 369 de subiecți, s-a folosit procedura de eșantionare prin cote astfel încât eșantionul să corespundă structural cu populația cercetată în ansamblul său. Structura eșantionului este prezentată în tabelul 6.1.

Structura eșantionului pe categorii de subiecți:

Tabel 6.1

Nr. crt.	Categoria de subiecti	număr	%
1	Județul Bihor	83	22,49
2	Județul Sălaj	39	10,57
3	Județul Satu Mare	53	14,36
4	Județul Cluj	89	24,12
5	Județul Bistrița Năsăud	42	11,38
6	Județul Maramureș	63	17,08
TOTAL		369	100%

Studiul s-a bazat în principal pe influența creditului atât pe termen scurt cât și pe termen lung asupra sectorului agricol, în general, precum și pe compartimente și mai ales asupra dezvoltării acestuia și nu în ultimul rând pe susținerea ce poate fi acordată prin credite.

Creditul pe termen scurt (CTS), respectiv creditul pe termen lung (CTL) sunt soluții posibile pe care întreprinzătorul agricol, indiferent de statutul său juridic, le-ar putea accesa pentru a-și finanța ciclul de producție respectiv proiectele investiționale.

În acest studiu am urmărit să surprind, pe de o parte, importanța creditului în cadrul exploatațiilor agricole, iar pe de altă parte zonele punctuale de influență ale creditului în funcție de comportamentul întreprinzătorului agricol față de aceste instrumente de finanțare.

Eșantionul statistic rezultat în urma observării statistice este compus dintr-un volum de 369 unități statistice reprezentând întreprinzători agricoli repartizați în funcție de statul juridic în următoarea serie statistică:

Tabel 6.2

Statutul juridic al Exploatație i agricole			
	Frecvența absolută	Frecvența relativă (%)	Frecvența relativă cumulată (%)
Exploatație agricolă individuală	298	80,8	80,8
Persoană fizică autorizată	31	8,4	89,2
Asociație familiala și între prindere individuală	12	3,3	92,4
Societate comercială cu capital privat	15	4,1	96,5
Societate/ asociație agricolă (Legea 36/1991)	8	2,2	98,6
Alte forme organizatorice	5	1,4	100
Total	369	100	
Sursa: Procesare autor cu ajutorul programului SPSS			

Chestionarele au fost completate de către reprezentanți legali ai exploatațiilor agricole, care au fost repartizați în funcție de vârsta în următoarea serie statistică:

Tabel 6.3

Varsta in ani a fermierului			
	Frecvența absolută	Frecvența relativă (%)	Frecvența relativă cumulată (%)
nu raspunde	64	17,3	17,3
sub 30 ani	10	2,7	20,1
între 30 si 40 ani	60	16,3	36,3
între 41-50 ani	105	28,5	64,8
peste 50 ani	130	35,2	100
Total	369	100	
Sursa: Procesare autor cu ajutorul programului SPSS			

Analiza asocierii dintre statutul juridic și vârstă cu valoarea creditului pe termen scurt (VCTS) și valoarea creditului pe termen lung (VCTL) pe baza testului Pearson Chi-Squa

În urma studierii asocierii dintre variabilele ”statut juridic” și ”vârstă”, pe de o parte și variabilele ”valoarea creditului pe termen scurt (VCTS)” și ”valoarea creditului pe termen lung (VCTL)” pe de altă parte am obținut următoarele rezultate:

Tabel 6.4

Testul Pearson Hi-pătrat (Chi-Square), prag de semnificație 0,05		
	VCTS	VCTL
Statut Juridic	83,515 (0,000)	39,267 (0,035)
Vârsta	10,041 (0,612)	10,101 (0,813)
Sursa: Procesare autor cu ajutorul programului SPSS		

În tabelul de mai sus în paranteze am indicat nivelul de semnificație rezultat în urma aplicării testului Pearson, iar în fața parantezelor regăsim valoarea statisticii Hi-pătrat. În urma interpretării datelor rezultate se poate afirma că decizia de finanțare prin intermediul creditelor bancare, fie că este pe termen scurt, fie că este pe termen lung, este influențată numai de statutul juridic al exploatațiilor agricole și nu depinde de vârsta fermierului. În cazul statutului juridic am găsit valoarea testului semnificativă (valorile din paranteze mai mici decât pragul de semnificație 0,05), iar în cazul vârstei fermierului am găsit valoarea testului nesemnificativă (valorile din paranteze mai mari decât pragul de semnificație 0,05).

În urma studierii asocierii dintre variabilele ”statut juridic” și ”vârstă”, pe de o parte și variabilele ”valoarea creditului pe termen scurt (VCTS)” și ”valoarea creditului pe termen lung (VCTL)” pe de altă parte, prin aplicarea testului Pearson, se poate afirma că decizia de finanțare prin intermediul creditelor bancare, fie că este pe termen scurt, fie că este pe termen lung, este influențată numai de statutul juridic al exploatațiilor agricole și nu depinde de vârsta fermierului. În cazul statutului juridic am găsit valoarea testului semnificativă, iar în cazul vârstei fermierului am găsit valoarea testului nesemnificativă.

Analiza asocierii dintre valoarea creditului pe termen scurt (VCTS) și fructificarea capitalului de lucru pe baza testului Pearson Chi-Squa

Pentru a putea surprinde implicațiile creditului asupra fructificării capitalului de lucru, am constituit un eșantion comun de 255 unități pentru care s-a observat valoarea creditelor pe termen scurt (VCTS) accesate de întreprinzătorii agricoli și producția obținută din fructificarea CTS, respectiv profitul din fructificarea CTS. Rezultatele analizei legăturii dintre VCTS și celelalte două variabile care caracterizează eficiența gestiunii capitalului de lucru sunt prezentate în tabelul 6.5 de mai jos.

Tabel 6.5. Analiza asocierii dintre **Valoarea creditului pe termen scurt (VCTS)** și **fructificarea capitalului de lucru** pe baza testului Pearson Chi-Square

Variabila analizată	Valoarea statisticii Pearson Chi-Square	Volumul eșantionului	Număr grade de libertate	Nivelul de semnificație (prag 0.05)
VCTS	-	-	-	-
Producția din fructificarea CTS	391,820	255	16	0,000
Profitul din fructificarea CTS	283,646	255	16	0,000
Sursa : Procesare autor cu ajutorul programului SPSS				

Din coloana nivelului de semnificație, prin comparare cu pragul de semnificație (0,05), constatăm că valoarea statisticii Pearson Chi-Square este semnificativă (valori mai mici decât 0,05). Acest fapt ne permite să afirmăm că există o asociere semnificativă între valoarea creditelor pe termen scurt accesate de către întreprinzătorii agricoli și producția obținută, respectiv profitul obținut din fructificarea creditelor. Mai putem constata valoarea destul de mare a statisticii Chi-Square, ceea ce se traduce prin faptul că asocierea este destul de intensă, sau cu alte cuvinte, creditul pe termen scurt a jucat un rol destul de important în cadrul gestiunii ciclului de exploatare.

Analizând nivelul de semnificație, prin comparare cu pragul de semnificație, constatăm că valoarea statisticii Pearson Chi-Square este semnificativă. Acest fapt ne permite să afirmăm că există o asociere semnificativă între valoarea creditelor pe termen scurt accesate de către întreprinzătorii agricoli și producția obținută, respectiv profitul obținut din fructificarea creditelor. Mai putem constata valoarea destul de mare a statisticii Chi-Square, ceea ce se traduce prin faptul că asocierea este destul de intensă, sau cu alte

cuvinte, creditul pe termen scurt a jucat un rol destul de important în cadrul gestiunii ciclului de exploatare.

Determinarea influențelor punctuale ale creditului pe termen scurt asupra producției vegetale

În ceea ce privește determinarea influențelor punctuale ale creditului pe termen scurt asupra agriculturii vegetale, am constituit, pe de o parte, eșantioane de observație pentru variabilă ”valoarea creditului pe termen scurt”, iar pe de altă parte eșantioane de observație a cheltuielilor ocazionate pentru înființarea culturilor vegetale, respectiv a cheltuielilor ocazionate de plata salariilor și asigurărilor sociale aferente activităților de înființare a culturilor vegetale.

Tabel 6.6 Analiza asocierii dintre **Valoarea creditului pe termen scurt (VCTS)** și **costurile necesare înființării culturilor vegetale** pe baza testului Pearson Chi-Square

Variabila analizată	Valoarea statisticii Pearson Chi-Square	Volumul eșantionului	Număr grade de libertate	Nivelul de semnificație (prag 0.05)
VCTS	-	-		-
Cheltuieli cu cerealele	53,051	202	12	0,000
Cheltuieli cu oleginoasele	18,104	179	6	0,006
Cheltuieli cu legumele	0,985	182	4	0,912
Cheltuieli cu vii și livezi	8,596	189	8	0,378
Cheltuieli cu salariile și asigurările sociale aferente activităților necesare înființării culturilor vegetale	112,668	209	16	0,000
Sursa : Procesare autor cu ajutorul programului SPSS				

Din coloana nivelului de semnificație observăm că statistica Pearson Hi-pătrat (Chi-Square) este semnificativă în cazul culturilor de cereale și oleginoase (valori sub 0,05) și este nesemnificativă în cazul culturilor de legume, respectiv vii și livezi (valori peste 0,05). Putem să afirmăm că a existat o inițiativă de creditului pe termen scurt pentru finanțarea culturilor de cereale și oleginoase prin intermediul creditului. Totuși, datorită valorilor destul de mici a statisticilor Hi-pătrat (Chi-square), această inițiativă este mai

puțin motivată de o rațiune investițională și mai degrabă determinată de imposibilitatea găsirii altor soluții.

Nu se poate spune același lucru despre culturile de legume, respectiv vii și livezi.

În aceste cazuri nu s-a detectat o asociere cu creditul pe termen scurt. Întreprinzătorii agricoli nu s-au bazat pe acest instrument de finanțare pentru a-și înființa culturile. Dacă ne gândim la particularitățile celor două culturi, am putea spune că în cazul culturilor de vii și livezi lipsa asocierii se poate explica pe faptul că această cultură poate fi trecută la capitolul investițiilor pe termen lung, caz în care finanțarea ar trebui să se facă din surse permanente (capital propriu, credite pe termen lung).

Ultima asociere studiată în tabelul 2 se referă la legătura dintre creditul pe termen scurt și cheltuielile ocazionate de plata salariilor și asigurărilor sociale aferente activităților de înființare a culturilor vegetale. În acest caz, statistica Pearson Hi-pătrat (Chi-Square) este semnificativă, și deci se poate afirma că întreprinzătorii agricoli au utilizat creditul pe termen scurt pentru plata salariilor, fapt destul de natural ținând cont de specificul gestiunii ciclului de exploatare. De asemenea, asocierea este mult mai intensă în acest caz, judecând după mărimea lui Hi – Pătrat (Chi-Square) (112,668).

Influența creditului pe termen scurt asupra producției zootehnice

Tabel 6.7 Analiza asocierii dintre **Valoarea creditului pe termen scurt (VCTS)** și **costurile necesare desfășurării activității zootehnice** pe baza testului Pearson Chi-Square

Variabila analizată	Valoarea statisticii Pearson Hi – Pătrat (Chi-Square)	Volumul eșantionului	Număr grade de libertate	Nivelul de semnificație (prag 0.05)
VCTS	-	-	-	-
Cheltuieli cu bovinele pentru lapte	11,573	188	8	0,171
Cheltuieli cu bovinele pentru carne	12,990	188	8	0,112
Cheltuieli cu ovinele	20,449	232	12	0,059
Cheltuieli cu porcinele	39,804	174	12	0,000
Cheltuieli cu păsările	61,680	149	12	0,000
Cheltuieli apicole	8,738	210	8	0,365
Sursa : Procesare autor cu ajutorul programului SPSS				

Analizând rezultatele din tabelul 6.7, observăm că activitatea zootehnică a fost finanțată de creditul pe termen scurt numai în cazul producției de porcine și păsări. Acest rezultat este foarte natural dacă ne gândim pe de o parte, la perioada de maturitate, măsurată în luni, la porci și păsări, iar pe de altă parte la specificul consumului de carne în România. Maturitatea porcilor și păsărilor fiind sub un an, rezultă că o finanțare a producției de carne și pasăre din credite pe termen scurt este firească, iar motivația economică a investiției în producția de carne de porc și pasăre vine din specificul consumului de carne al românului. Piețele de carne de porc și pasăre fiind cele mai extinse, speranța valorificării acestui tip de investiție va fi mai mare și deci riscul nerambursării creditelor pe termen scurt va fi mai mic.

Probabil rațiunile economice conduc la reticența întreprinzătorilor agricoli cu privire la investițiile în producția bovinelor de carne sau producția apicolă pe baza creditului pe termen scurt. Observăm din tabelul 6.7 că valoarea Pearson Hi-Pătrat în aceste cazuri este ne semnificativă ($0,112 > 0,05$, respectiv $0,365 > 0,05$). În schimb, lipsa asocierii dintre valoarea creditelor pe termen scurt și cheltuielile ocazionate de producția de bovine pentru lapte este naturală dacă ne gândim că fructificarea investiției în bovinele pentru lapte se derulează pe mai multe exerciții financiare, deci vorbim aici de o investiție pe termen lung care trebuie finanțată din surse permanente, cu gradul de exigibilitate mai mare de un an.

Analiza utilizării creditului pe termen scurt în cadrul unei gestiuni financiare sănătoase

Regula de gestiune financiară sănătoasă a întreprinzătorului este aceea a parității maturității activelor și pasivelor, adică nevoile permanente să se acopere din surse permanente, iar nevoile temporare să se acopere din surse temporare¹. În acest sens vom analiza gradul de asociere între valoarea creditului pe termen scurt și valoarea activelor circulante.

Din eșantionul inițial de 369 de unități statistice s-au extras valorile comune celor două variabile pentru care nu s-au observat nonrăspunsuri. VCTS a înregistrat 114 nonrăspunsuri, iar Capitalul Circulant a înregistrat 191 de nonrăspunsuri. În urma reeșantionării, urmărind eliminarea nonrăspunsurilor s-a obținut un eșantion distribuit bidimensional de 115 unități.

---

¹ Stancu, I., Stancu, D., Finante corporative cu excel, Ed. Economică, Bucuresti, 2012, p.332

Pe baza procesării datelor în SPSS, tabelul de asociere între cele două variabile, respectiv analiza testului Hi-pătrat (Chi – Square) se prezintă în felul următor:

Tabel 6.8. Asocierea dintre *VCTS* și *Capitalul Circulant* al întreprinzătorului

		Capital Circulant			Total
		0	1	2	
VCTS 1	Count	41	22	11	74
	Expected Count	38.6	22.5	12.9	74.0
	Residual	2.4	-.5	-1.9	
2	Count	18	11	9	38
	Expected Count	19.8	11.6	6.6	38.0
	Residual	-1.8	-.6	2.4	
3	Count	1	2	0	3
	Expected Count	1.6	.9	.5	3.0
	Residual	-.6	1.1	-.5	
Total	Count	60	35	20	115
	Expected Count	60.0	35.0	20.0	115.0

Sursa : Tabel procesat de autor în SPSS

Tabel 6.9. Testul Chi-Square

	Valoare	Grade de libertate (df)	Semnificație (bilateral)
Pearson Hi-pătrat (Chi-Square)	3.513	4	.476
Likelihood Ratio	3.662	4	.454
Linear-by-Linear Association	.964	1	.326
N of Valid Cases	115		

Sursa : Tabel procesat de autor în SPSS

Statistica Hi-pătrat este nesemnificativă în cazul asocierii dintre creditul pe termen scurt și capitalul circulant. Asta înseamnă că în cadrul exploatațiilor agricole din zona Nord-Vest gestiunea financiară este dezechilibrată. Creditul pe termen scurt poate fi utilizat și pentru finanțarea investițiilor pe termen lung, sau fondul de rulment al întreprinderilor este mai mic decât nevoia de fond de rulment, cu alte cuvinte s-ar putea ca marea majoritate a exploatațiile agricole să-și desfășoare activitatea în condițiile unei trezorerii negative.

Implicațiile creditului pe termen scurt asupra mărimii suprafețelor cultivate în anii 2011 și 2012, respectiv asupra nivelului valoric al culturilor din 2011 și 2012

Producția vegetală a unui întreprinzător agricol, indiferent de formă de organizare, este direct proporțională cu mărimea anuală a suprafețelor cultivate. De asemenea înființarea unei culturi ocazională costuri în funcție de tipul respectivei culturi. Pentru a evalua influența creditului pe termen scurt asupra producției agricole, respectiv comportamentul agricultorului în funcție de tipul culturii practicate, am analizat asocierea dintre valoarea creditului pe termen scurt, pe de o parte și mărimea suprafețelor cultivate, respectiv valoarea culturilor pe de altă parte, practicate la nivelul anilor 2011 și 2012.

Tabel 6.10 Analiza asocierii dintre **Valoarea creditului pe termen scurt (VCTS)**, mărimea suprafețelor cultivate și valoarea respectivelor culturi pe baza testului Pearson Hi-Pătrat

Variabila analizată	Valoarea statisticii Pearson Hi – Pătrat (Chi-Square)	Volumul eșantionului	Număr grade de libertate	Nivelul de semnificație (prag 0.05)
VCTS	-	-	-	-
Mărimea suprafețelor cultivate în anul 2011 și 2012	40,525	245	16	0,001
Valoarea culturilor din 2011 și 2012	28,533	245	12	0,005
Sursa : Procesare autor cu ajutorul programului SPSS				

Rezultatele asocierii, analizate pe baza testului Pearson Hi-pătrat (Tabelul 6.10), au scos în evidență prezența legăturii statistice a creditului pe termen scurt, atât cu mărimea suprafețelor cultivate ($0,001 < 0,05$), cât și cu valoarea respectivelor culturi ($0,005 < 0,05$).

Din acest punct de vedere se poate afirma că producția vegetală la nivelul anilor 2011 și 2012 a fost influențată într-o oarecare măsură de creditul pe termen scurt. Intensitatea legăturii nu este puternică (statistica Hi-pătrat nu este foarte mare în comparație cu 0), deci nici influența nu a fost prea puternică. O astfel de slabă intensitate a legăturii statistice se evidențiază și în cazul implicațiilor asupra comportamentului agriculturii atunci când vine vorba să-și finanțeze cultura în funcție de tipul culturii. Cu alte cuvinte întreprinzătorul agricol apelează la creditul pe termen scurt mai mult ca soluție generală de finanțare a ciclului de exploatare și mai puțin în funcție de o anumită strategie structurată și în funcție de valoarea cheltuielilor pe cultură.

Implicațiile creditului pe termen lung asupra investițiilor în suprafețe agricole

Costul de oportunitate al capitalului implică alegerea celei mai bune investiții. În agricultură oportunitatea investițiilor în acumulările de suprafețe agricole implică un cost mic al capitalului având în vedere prețul de achiziție al hectarului de teren agricol din ultimii ani. Din acest punct de vedere soluția creditului pe termen lung poate fi considerată o soluție chiar dacă costul creditului poate fi considerat relativ mare.

În tabelele de mai jos am procesat asocierea Pearson Hi-pătrat între valoarea creditului pe termen lung și valoarea investițiilor în suprafețe agricole realizate de agricultori în ultimii 6 ani.

Tabel 6.11. Asocierea dintre valoarea creditului pe termen lung (VCTL) și Investițiile în suprafețe agricole

		Val.Terenuri				Total
		1	2	3	4	
VCTL 0	Count	35	22	12	8	77
	Expected Count	31.4	22.1	17.4	6.1	77.0
	Residual	3.6	.0	-5.4	1.9	
1	Count	52	29	35	5	121
	Expected Count	49.3	34.7	27.4	9.6	121.0
	Residual	2.7	-5.7	7.6	-4.6	
2	Count	33	30	15	6	84
	Expected Count	34.2	24.1	19.0	6.7	84.0
	Residual	-1.2	5.9	-4.0	-.7	
3	Count	5	6	2	5	18
	Expected Count	7.3	5.2	4.1	1.4	18.0
	Residual	-2.3	.8	-2.1	3.6	
4	Count	1	3	7	1	12
	Expected Count	4.9	3.4	2.7	1.0	12.0
	Residual	-3.9	-.4	4.3	.0	
5	Count	2	0	0	0	2
	Expected Count	.8	.6	.5	.2	2.0
	Residual	1.2	-.6	-.5	-.2	
Total	Count	128	90	71	25	314
	Expected Count	128.0	90.0	71.0	25.0	314.0

Sursa : Tabel procesat de autor în SPSS

Tabel 6.12. Testul Hi-pătrat (Chi-Square)

	Valoare	Grade de libertate (df)	Semnificație (bilateral)
<i>Pearson Chi-Square</i>	34.163	15	.003
<i>Likelihood Ratio</i>	31.564	15	.007
<i>Linear-by-Linear Association</i>	3.257	1	.071
<i>N of Valid Cases</i>	314		

Sursa : Tabel procesat de autor în SPSS

Se observă că statistica Hi-pătrat este semnificativă ($0,003 < 0,05$). Se poate spune că au existat preocupări ale întreprinzătorilor agricoli de utilizare a creditului pe termen lung pentru acumulările de suprafețe agricole. Valoarea mică a statisticii scoate, totuși, în evidență o intensitate mică a asocierii. Dacă analizăm tabelul 6.12, unde găsim atât numărul anticipat de probabilitate (Expected Count), cât și diferența (Residual) dintre frecvența tabelului de asociere (Count) și numărul anticipat de probabilitate (Expected Count), vom constata că pentru un anumit nivel al valorii creditului pe termen lung direcția diferenței este alternativă, fapt ce scoate în evidență lipsa unui comportament stabil și planificat pentru acest instrument de finanțare a investițiilor. Valorile marcate cu albastru arată tendințele cele mai pronunțate pentru investițiile în terenuri agricole la o anumită valoare a creditului pe termen lung. De exemplu, valoarea 7,6 din rândul al doilea al tabelului 6.12 arată că la o valoare mai mică de 10 mii de euro a creditului pe termen lung tendința de investire mai pronunțată o vom regăsi la proprietarii cu acumulări totale de terenuri între 200 mii și 500 mii ron.

Implicațiile creditului pe termen lung asupra fructificării investițiilor

Producția din investiții și profitul din valorificarea producției reprezintă indicatori de performanță pentru întreprinzătorul agricol care dau o măsură a gradului de fructificare a investițiilor agricole. Implicațiile creditului pe termen lung asupra performanțelor realizate de întreprinzătorii agricoli au fost analizate în tabelul 9.

Tabel 6.13 Analiza asocierii dintre **Valoarea creditului pe termen lung (VCTL)** și **fructificarea investițiilor** pe baza testului Pearson Chi-Square

Variabila analizată	Valoarea statisticii Pearson Hi – Pătrat (Chi-Square)	Volumul eșantionului	Număr grade de libertate	Nivelul de semnificație (prag 0.05)
VCTL	-	-	-	-
Producția din investiții	316,591	271	20	0,000
Profitul din investiții	261,503	271	20	0,000
Sursa : Procesare autor cu ajutorul programului SPSS				

După cum se poate observa, statistica Pearson Hi-pătrat este semnificativă în cazul celor două asocieri analizate. De asemenea legătura statistică în ambele cazuri este consistentă (valorile statisticii sunt destul de mari). Se poate afirma că atât producția cât și profitul obținut din valorificarea producției s-au bazat pe finațarea proiectelor investiționale din creditul pe termen lung.

Implicațiile creditului pe termen lung asupra valorii efectivului de animale

În tabelul de mai jos am sintetizat influența punctuală a valorii creditului pe termen lung asupra agriculturii zootehnice. În cadrul asocierilor analizate am luat în calcul valorile bovinelor, porcinelor și ovinelor înregistrate la nivelul anilor 2012 și 2013.

Tabel 6.14. Analiza asocierii dintre **Valoarea creditului pe termen lung (VCTL)** și **valoarea efectivului de animale** pe baza testului Pearson Chi-Square

Variabila analizată	Valoarea statisticii Pearson Hi – Pătrat (Chi-Square)	Volumul eșantionului	Număr grade de libertate	Nivelul de semnificație (prag 0.05)
VCTL	-	-	-	-
Valoare bovine 2012	42,747	232	12	0,000
Valoare bovine 2013	42,278	232	12	0,000
Valoare porcine 2012 și 2013	79,060	214	12	0,000
Valoare ovine 2012	34,049	295	20	0,026
Valoare ovine 2013	31,910	295	20	0,044
Sursa : Procesare autor cu ajutorul programului SPSS				

Se poate constata că există o anumită asociere între valoarea creditului pe termen lung și toate cele trei categorii de animale, statistica Hi-pătrat fiind semnificativă în fiecare caz (toate valorile din ultima coloană a tabelului 6.14 sunt mai mici decât 0,05). Intensitatea legăturii pare să fie mai mare în cazul porcinelor, cu toate că acest tip de investiție este de regulă fructificată până la un an de zile, adică pe termen scurt.

Concluzii

Analiza influențelor punctuale ale creditului pe termen scurt asupra agriculturii zootehnice s-a făcut prin constituirea, pe de o parte, de eșantioane de observație pentru variabilă ”valoarea creditului pe termen scurt”, iar pe de altă parte eșantioane de observație a cheltuielilor anuale ocazionate de desfășurarea diferitelor activități zootehnice. Din rezultatele obținute, observăm că activitatea zootehnică a fost finanțată de creditul pe termen scurt numai în cazul producției de porcine și păsări. Acest rezultat este foarte natural dacă ne gândim pe de o parte, la perioada de maturitate, măsurată în luni, la porci și păsări, iar pe de altă parte la specificul consumului de carne în România. Maturitatea porcilor și păsărilor fiind sub un an, rezultă că o finanțare a producției de carne și pasăre din credite pe termen scurt este firească, iar motivația economică a investiției în producția de carne de porc și pasăre vine din specificul consumului de carne al românului. Piețele de carne de porc și pasăre fiind cele mai extinse, speranța valorificării acestui tip de investiție va fi mai mare și deci riscul nerambursării creditelor pe termen scurt va fi mai mic.

Probabil rațiunile economice conduc la reticența întreprinzătorilor agricoli cu privire la investițiile în producția bovinelor de carne sau producția apicolă pe baza creditului pe termen scurt. Observăm că valoarea Pearson Hi-Pătrat în aceste cazuri este nesemnificativă. În schimb, lipsa asocierii dintre valoarea creditelor pe termen scurt și cheltuielile ocazionate de producția de bovine pentru lapte este naturală dacă ne gândim că fructificarea investiției în bovinele pentru lapte se derulează pe mai multe exerciții financiare, deci vorbim aici de o investiție pe termen lung care trebuie finanțată din surse permanente, cu gradul de exigibilitate mai mare de un an.

Regula de gestiune financiară sănătoasă a întreprinzătorului este aceea a parității maturității activelor și pasivelor, adică nevoile permanente să se acopere din surse permanente, iar nevoile temporare să se acopere din surse temporare. În acest sens am analizat gradul de asociere între valoarea creditului pe termen scurt și valoarea activelor circulante.

Din eșantionul inițial de 369 de unități statistice s-au extras valorile comune celor două variabile pentru care nu s-au observat nonrăspunsuri. VCTS a înregistrat 114

nonrăspunsuri, iar Capitalul Circulant a înregistrat 191 de nonrăspunsuri. În urma reesantionării, urmărind eliminarea nonrăspunsurilor s-a obținut un eșantion distribuit bidimensional de 115 unități. Statistica Hi-pătrat este nesemnificativă în cazul asocierii dintre creditul pe termen scurt și capitalul circulant. Asta înseamnă că în cadrul exploatațiilor agricole din zona Nord-Vest gestiunea financiară este dezechilibrată. Creditul pe termen scurt poate fi utilizat și pentru finanțarea investițiilor pe termen lung, sau fondul de rulment al întreprinderilor este mai mic decât nevoia de fond de rulment, cu alte cuvinte s-ar putea ca marea majoritate a exploatațiile agricole să-și desfășoare activitatea în condițiile unei trezorerii negative.

Producția vegetală a unui întreprinzător agricol, indiferent de forma de organizare, este direct proporțională cu mărimea anuală a suprafețelor cultivate. De asemenea înființarea unei culturi ocazională costuri în funcție de tipul respectivei culturi. Pentru a evalua influența creditului pe termen scurt asupra producției agricole, respectiv comportamentul agricultorului în funcție de tipul culturii practicate, am analizat asocieria dintre valoarea creditului pe termen scurt, pe de o parte, și mărimea suprafețelor cultivate, respectiv valoarea culturilor, pe de altă parte.

Rezultatele asocierii, analizate pe baza testului Pearson Hi-pătrat, au scos în evidență prezența legăturii statistice a creditului pe termen scurt, atât cu mărimea suprafețelor cultivate cât și cu valoarea respectivelor culturi.

Din acest punct de vedere se poate afirma că producția vegetală a fost influențată într-o oarecare măsură de creditul pe termen scurt. Intensitatea legăturii nu este puternică (statistica Hi-pătrat nu este foarte mare în comparație cu 0), deci nici influența nu a fost prea puternică. O astfel de slabă intensitate a legăturii statistice se evidențiază și în cazul implicațiilor asupra comportamentului agricultorului atunci când vine vorba să-și finanțeze cultura în funcție de tipul culturii. Cu alte cuvinte întreprinzătorul agricol apelează la creditul pe termen scurt mai mult ca soluție generală de finanțare a ciclului de exploatare și mai puțin în funcție de o anumită strategie structurată și în funcție de valoarea cheltuielilor pe cultură.

Din analiza implicațiilor creditului pe termen lung asupra investițiilor în suprafețe agricole se observă că statistica Hi-pătrat este semnificativă ($0,003 < 0,05$). Se poate spune că au existat preocupări ale întreprinzătorilor agricoli de utilizare a creditului pe termen lung pentru acumulările de suprafețe agricole. Valoarea mică a statisticii scoate, totuși, în evidență o intensitate mică a asocierii. Dacă analizăm datele obținute, unde găsim atât numărul anticipat de probabilitate (Expected Count), cât și diferența (Residual) dintre frecvența de asociere (Count) și numărul anticipat de probabilitate (Expected Count), vom constata că pentru un anumit nivel al valorii creditului pe termen lung direcția diferenței este alternativă, fapt ce scoate în evidență lipsa unui comportament stabil și

planificat pentru acest instrument de finanțare a investițiilor. Producția din investiții și profitul din valorificarea producției reprezintă indicatori de performanță pentru întreprinzătorul agricol care dau o măsură a gradului de fructificare a investițiilor agricole.

Analizând implicațiile creditului pe termen lung asupra performanțelor realizate de întreprinzătorii agricoli se poate observa că, statistica Pearson Hi-pătrat este semnificativă în cazul celor două asocieri analizate. De asemenea legătura statistică în ambele cazuri este consistentă (valorile statisticii sunt destul de mari). Se poate afirma că atât producția cât și profitul obținut din valorificarea producției s-au bazat pe finanțarea proiectelor investiționale din creditul pe termen lung.

Influența punctuală a valorii creditului pe termen lung asupra agriculturii zootehnice, analiza efectuată, luând în calcul, valorile bovinelor, porcinelor și ovinelor înregistrate la nivelul anilor 2012 și 2013.

Se poate constata că există o anumită asociere între valoarea creditului pe termen lung și toate cele trei categorii de animale, statistica Hi-pătrat fiind semnificativă în fiecare caz (toate valorile sunt mai mici decât 0,05). Intensitatea legăturii pare să fie mai mare în cazul porcinelor, cu toate că acest tip de investiție este de regulă fructificată până la un an de zile, adică pe termen scurt.

Cu siguranță, atât creditul pe termen scurt cât și creditul pe termen lung joacă un rol important în viața agriculturii românești. Fie că vorbim de gestiunea ciclului de exploatare al întreprinderii agricole, indiferent de forma ei de organizare, fie că vorbim de proiectele investiționale ale acesteia, cele două forme de creditare au finanțat atât agricultura vegetală cât și agricultura zootehnică.

Judecând utilizarea creditului pe termen scurt în cadrul conceptului de gestiune financiară, am evidențiat că exploatarea agricolă românești din zona Nord-Vest nu au un comportament echilibrat, putând regăsi întreprinderi agricole care să funcționeze cu trezoreria negativă.

Analizând punctual influențele creditului pe termen scurt am găsit în cadrul agriculturii vegetale existența unei preocupări pronunțate a întreprinzătorului agricol pentru utilizarea CTS la finanțarea cheltuielilor cu salariile și asigurărilor sociale aferente, ocazionate de înființarea culturilor.

Singurele culturi vegetale a căror costuri de înființare nu au fost finanțate din creditul pe termen scurt au fost culturile de legume, respectiv vii și livezi, pe când, în cadrul agriculturii zootehnice singurele cheltuieli finanțate au fost cele ocazionate cu creșterea porcilor și păsărilor. Acest ultim rezultat este unul firesc, judecând în funcție de piața de carne tradițională românească, cu înclinație puternică de consum pentru carnea de porc și pasăre.

Creditul pe termen lung a fost utilizat în parte pentru acumularea de suprafețe agricole, respectiv la creșterea efectivului de animale. Am putut evidenția o preocupare pronunțată pentru utilizarea creditului pe termen lung la finanțarea proiectelor de investiții, producția din investiții și profitul din valorificarea producției s-au bazat în mare parte pe creditul pe termen lung.

Creditul a fost încă de la înființarea sa, unul din factorii de dezvoltare, iar uneori de supraviețuire a agriculturii românești. O dovadă în acest sens este și faptul că prima bancă din România a fost creată în 1873 pentru susținerea agriculturii (Creditul Funciar Rural).

Chiar în actuala perioadă modernă de dezvoltare a economiilor de piață agricultura este susținută în toate țările, prin mai multe mijloace, printre care creditele bancare sunt pe primele locuri.

Managementul în agricultură ca de altfel în orice domeniu - are și o latură financiară. Managementul financiar ca parte integrantă a managementului are în vedere, în primul rând constituirea și utilizarea eficientă a fondurilor de care dispune fiecare exploatare agricolă, sau chiar fiecare producător agricol individual. Printre aceste fonduri de cele mai multe ori se apelează la creditul agricol în completarea fondurilor proprii.

Opțiunile pentru utilizarea creditelor, modalitățile de utilizare a fondurilor obiectivele creditării, eficiența utilizării creditelor, variantele de creditare și rambursare, determinarea unui raport optim între autofinanțare și creditare (aceasta din urmă fiind principala formă de îndatorare) constituie laturi și manifestări concrete ale managementului creditului agricol.

În accepțiunea modernă, managementul creditului agricol trebuie privit sub două aspecte respectiv ale băncii care acordă creditul și ale exploatareii agricole sau ale oricărui client, al băncii, din agricultură.

În teza de doctorat s-a încercat o abordare permanent problematică a creditului agricol și a managementului acestuia din ambele laturi prezentate mai sus.

A existat și o a treia alternativă și anume, propunerea de a se gestiona creditul agricol prin bănci agricole, bănci de credit funciar rural și chiar cooperative de credit. Aceasta ar prezenta avantajul că ar interveni direct statul cu facilități pentru agricultură cum ar fi perioade de grație mai mari, dobânzi mai reduse, dobânzi subvenționate parțial de către stat și acoperite din bugetul statului. În felul acesta intervenția statului în modernizarea agriculturii ar fi mai directă și mai eficientă. Subliniem încă o dată că în toate țările dezvoltate, agricultura este susținută și subvenționată pe căi multiple.

În lucrare s-a încercat să se trateze managementul creditului agricol și la nivel macroeconomic, adică al fermelor agricole. În acest sens, s-a încercat a se scoate în

evidență mecanismele complexe de integrare a creditului agricol în rândul pârghiilor de dezvoltare și modernizare a agriculturii. S-a avut în vedere că fermele agricole au un rol important în multiplele ipostaze pe plan economic, social și chiar cultural în mediul rural.

Agricultura reprezintă o experiența umană unică. Întrucât se crează mai mult decât în alte domenii, sentimentul subiectiv de autenticitate, de creare de bunuri esențiale pentru menținerea vieții. De aceea se spune că agricultura este o ramură primară a economiei.

Agricultura este creatoare de mari venituri în situația în care resursele ei sunt utilizate rațional. Agricultura poate deveni unul din sectoarele cele mai profitabile pe plan intern și internațional.

Agricultura susține localitățile rurale și habitatul rural. Poate fi practică colateral și de către alte categorii de populație decât producătorii agricoli, fiind o sursă suplimentară de venituri pentru acestea.

În perioada modernă, agricultura poate deveni o variantă modernă a producției industriale, dar nu fără un volum mare de resurse financiare. Creditul nu poate lipsi dintre acestea. Fermelor agricole li se poate atribui o valoare individuală, de către consumatorii obișnuiți, dar și una socială care va trebui să exprime sprijinul pe care societatea îl acordă dezvoltării acestui sector.

Creditul agricol ar trebui să se bazeze pe metode moderne de management. Aceste metode se bazează pe:

- 1) cercetarea mediului de desfășurare a producției agricole;
- 2) angajarea mai multor funcții manageriale, în primul rând a modalităților de constituire și utilizare a fondurilor;
- 3) metode moderne de diagnosticare a activității fermelor agricole;
- 4) determinarea pe baze științifice a riscului bancar de creditare și utilizarea unor căi moderne de reducere a acestuia, în primul rând prin selecția clienților, bazată pe bonitate și garanții.
- 5) Prin cooperarea partenerială între bancă și firma agricolă ce utilizează credite pot fi fixate obiective de dezvoltare durabilă a firmei prin utilizare unui raport optim între creditare și autofinanțare;
- 6) Atât fermele agricole, dar și băncile urmăresc continuu funcțiile manageriale în utilizarea fondurilor și gestionarea riscului de nerambursare.

Rezultă că managementul creditului poate fi abordat numai sistematic, ceea ce presupune analiza atentă a variabilelor manageriale și interacțiunea lor în dinamică cu alte componente ale sistemului agricol și a celui bancar. Sub acest aspect se poate aprecia că sistemul managerial al creditului agricol poate fi circumscris mediului de afaceri.

Astfel managementul creditului agricol cuprinde în grupa intrărilor clienții furnizorii, proprietarii, bancă, salariații, capitalul, tehnologiile, resursele. prestațiile terților către ferma agricolă, prestațiile guvernamentale inclusiv subvențiile, facilitățile, dobânzile preferențiale, etc.

Procesele de management ale creditului agricol cuprind mediul intern, grupuri de persoane, salariat, acționari, clienți, mediul extern. În această etapă managementul grupează factorii, resursele și plasamentele după natura social-economică, după: durată, eficiență, risc, după cererea și oferta de produse agricole.

Managementul creditului agricol poate fi perfecționat și poate deveni performant prin luarea în considerație și a unor alternative de creditare. De aceea în ultima parte a lucrării, s-a prezentat pe larg asigurarea unor resurse financiare pentru fermele agricole și pentru producătorii agricoli individuali prin programe de finanțare internațională. Din acest punct de vedere se distinge finanțarea agriculturii prin programele SAPARD.

S-a demonstrat în lucrare că aceste programe sunt puțin cunoscute pentru majoritatea fermelor agricole. De aceea considerăm că organismele abilitate ale statului român ar trebui să utilizeze în mai mare măsură instrumentul marketingului promovării și însușirii acestor programe de către exploatațiile agricole. În felul acesta, fondurile nu ar mai putea lua o altă destinație decât agricultură și nu ar mai rămâne de multe ori neutilizate. Prin aceste programe sunt îmbunătățite performanțele producției agroalimentare și sunt diversificate sortimentele de produse valorificate.

Utilizarea chiar pe scară largă a finanțării prin programele internaționale, nu diminuează cu nimic rolul imens al creditului în devenirea agriculturii ca un sector de bază al economiei românești. Ne bazăm în această afirmație pe marile resurse materiale și de forță de muncă de care dispune România în agricultură.

Managementul creditului agricol, este chemat să eficientizeze aceste resurse inepuizabile. Decizia de creditare, ca atribuție a managementului creditului agricol se bazează pe informații complexe privind necesitatea și oportunitatea creditării, durata de execuție și de exploatare, cât și pe eficiența economică a obiectivelor puse în funcțiune pentru agricultură.

Managementul creditului agricol trebuie să se bazeze pe decizia de finanțare, care la rândul ei face distincția și proporția optimă între resursele proprii și cele împrumutate, adică selectează resursele de finanțare în funcție de costuri. De aceea, managementul militează pentru credite ieftine, indiferent că acest management este al băncilor comerciale sau al exploatațiilor agricole. Nu este o contradicție. Managementul creditului din punct de vedere al băncii poate fi eficient, performant, dacă se bazează pe calcule precise de diminuare a riscului și pe facilități acordate de stat.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Alecu. I. s.a., **Management în agricultură**. Editura Ceres, 1997
2. Arnold. William, **Risk Management's New Look**. The Bankers'Magazine, 1991
3. Barbulescu, Gh., **120 de ani de credit agricol**. Imprimeria Coresi, București, 1993
4. Barbulescu, Gh., Doandes, V., Tudorache, D. **Creditul agricol în România**, Editura ALMIT, 1993
5. Basno, Cezar, Dardac, Nicolae, **Monedă, credit, bănci**. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001
6. Basno, Cezar, Dardac, Nicolae, **Operațiuni bancare**. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001
7. Berea, M., *Agricultura, spațiu rural și satul românesc în prag de mileniu*, Revista Economistul, nr. 747-749, 2000
8. Bernheim, Ives, **Quete de fond propres par les établissements de credit Banque**, nr. 637/1995
9. Bran, Paul. **Relațiile financiar-bancare ale societăților comerciale**, Colecția Tribuna Economică, 1994
10. Bran, Paul, **Economia valorii**. Editura Economică, 1995
11. Bruni. Franco, s.a.. **Risk Management in Volatil Financial Markels**. Kuwer Academic, SUERF. 2001
12. Cazaux. Gilbert, **Strategie comercial des agents bancaires**. I d. CLET, 1997
13. Charreaux, G. **Finance d'entreprises**, Editura EITFC, 1997
14. Dedu, Vasile, **Gestiune bancară**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
15. Dedu, Vasile, **Management bancar**, Editura Mondan, 1997
16. Dedu. Vasile, **Gestiune și audit bancar**, Editura Economică, 2003

17. Dona, Ion – **Economia Rurală**, Editura Economică București, 2005
18. Einingston, Miles, **Money and Capital Markets**, Prentice Hall, 1990
19. Gavrilesu. D., **Economie agroalimentara**, Editura Expert, 2000
20. Gordan V., **Management in bank marketing**, Analele Universității din Oradea, Fascicula Ecotoxicologie, Zootehnie și Tehnologii de Industrie Alimentară, 2015, vol. XIV/B
21. Gordan V., **Statistical study on the role of credit in agricultural activity from the north-west development region of Romania**, Analele Universității din Oradea, Fascicula Ecotoxicologie, Zootehnie și Tehnologii de Industrie Alimentară, 2015, vol. XIV/B
22. Gordan V., **The Development Institutions and of Different Forms of Farming Credits**, Buletinul USAMV Cluj Napoca, 2001, vol. 55-56
23. Iancu. A., **Politica si economie**. Editura Expert. 2000
24. 14. Masson, Jacques, **Creditele bancare pentru întreprinderi**, RAO International Publishing Company, București, 1994
25. Mayer, I homas, s.a., **Banii, activitatea bancară și economiă**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1993
26. Merce E., CC Merce, 2007, **Statistică economică, caiet de probleme**, Editura AcademicPres, Cluj-Napoca
27. Merce E., CC Merce, 2009, **Statistică, Paradigme consacrate și paradigme întregitoare**, Cluj-Napoca
28. Merce E., CC. Merce, Diana Dumitraș, 2010, **Prelucrarea statistică a datelor**, Editura AcademicPres, Cluj-Napoca
29. Merce, E., C. C. Merce, F. H. Arion, 2000, **Management general și agricol**, Editura AcademicPres, Cluj-Napoca
30. Nanes, M., **Raportul stat - societăți comerciale și economia de piață**. Buletin economico - legislativ nr. 3/1994
31. Nica, P., s.a., **Managementul Firmei**, Editura Condor, 1994

32. Nicolescu, O., **Management**, Editura Didactică și Pedagogică București, 2002
33. Robu. V., s.a. **Analiza economico-Financiară a întreprinderilor**, Editura ASE, 2002
34. Roxin, Luminița. **Gestiunea riscurilor bancare**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
35. Stancu, I., Stancu, D., *Finanțe corporative cu excel*, Editura Economică, București, 2012
36. Stoica, Maricica, **Management bancar**, Editura UNLX, 1997
37. Sylvie de Caussergues, **Gestion de la banque**, Dunod Paris. 1999
38. Tudorache, D., **Management Financiar bancar**, Editura Canea Universitară, 2004
39. Tudorache, D., **Monedă, bănci, credit**. Editura Expert, 2003
40. Vincze, Măria, 2000, **Dezvoltarea regională și rurală. Idei și practici**, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
41. Vintila, Georgeta, **Gestiunea financiară a întreprinderii**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002
42. Warren, F. Martyn, **Financial management for farmers**. Stanle\ Thornes Ltd., 1996
43. Zahiu, Letitia s.a., **Managementul agricol**. Editura Economică, 2001
44. Cadrul Legislativ European pentru Implementarea FEADR și FPE
45. Dicționar de Economie Politică, Editura Politică, București 1974
46. Regulamentul (CE) NR.1698/2005 al Consiliului European, din 20 sept. 2005
47. *** Banca agricola, **Manual de creditare**, 1995
48. *** **Ghidul solicitantului SAPARD**. măsurile 1-3
49. *** *Legea bancară, nr. 58 1998*, **M. O. Nr. 132/1998**
50. *** **Norme de creditare ale B.C.R.**, 2005
51. *** **Norme de creditare ale Băncii Agricole**, 1998
52. *** Revista **Banque**, 1995-2001

53. *** Revista **Băncii Agricole**, 1991-1998
54. *** Revista **Capital**, 2000-2005
55. *** Revista **CICA** (Confederația Internațională a Creditului Agricol), 1980-2000
56. *** Revista **Economie et finances agricoles**. Colecția 1996-2002
57. *** Revista **Economistul**, 2000-2005
58. *** Revista **Finanțe, credit, contabilitate**. 2000-2005
59. *** Revista **Tribuna economică**, 2000-2005
60. *** Pagina de Internet a Delegației Comisiei Europene în România:
<http://www.infoeuropa.ro>
61. *** Pagina de Internet a Direcției Generale pentru Extindere a Comisiei Europene: http://europa.eu.int/comm/enlargement/financial_assistance.htm
62. *** Pagina de Internet a Ministerului Finanțelor Publice:
<http://www.mfinante.ro>
63. *** Site-ul EuropeAid: http://europa.eu.int/comm/europeaid/index_en.htm
64. *** Pagina de Internet a Agenției Naționale Sapard: <http://www.sapard.ro>
65. Site-uri internet:
  1. *** www.apdrp.ro/content
  2. *** www.agraris.ro
  3. *** www.anpm.ro
  4. *** www.apdrp.ro
  5. *** www.apia.ro
  6. *** www.bnro.ro
  7. *** www.cepu.ro
  8. *** www.ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_romania_ro.pdf
  9. *** www.europa.eu/index_ro.htm
  10. *** www.faostat.fao.org/
  11. *** www.finantare.ro

12. ***www.fonduri-structurale.ro
13. ***www.fonduri-ue.ro
14. ***www.gemconsortium.org
15. ***www.infoeuropa.ro
16. ***www.insse.ro
17. ***www.legestart.ro
18. ***www.madr.ro
19. ***www.mapdr.ro
20. ***www.mfinante.ro
21. ***www.mmediu.ro
22. ***www.nerambursabil.ro
23. ***www.nord-vest.ro
24. ***www.oecd.org
25. ***www.onrc.ro
26. ***www.pndr.ro
27. ***www.prefectura.ro
28. ***www.recensamantagricol2010.ro
29. ***www.ruralmanager.ro